

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету української й іноземної
філології та мистецтвознавства

 Ірина ШПІТЬКО

«30» вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 1.4 Методологія педагогічного процесу у вищій школі

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

освітня програма Філологія

рік набору 2022/2023 форма навчання денна термін навчання 4 роки

вид дисципліни обов'язкова

Розробник Лілія Нічуговська, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор

Погоджено гарант ОНП

(підпис)

Наталя ДЬЯЧОК
(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти
Протокол від «16» вересня 2022 року № 2

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету української філології та мистецтвознавства

Протокол від «30» вересня 2022 року № 2

Дніпро
2022

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік (роки*) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуальні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)						
			екзамен	диф.залік	залік	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні					самостійна робота
											всього аудиторних	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	
2022/23	1	2	2				ао	1	3,0	90	24	16	8	-	-	66

1. Мета дисципліни:

- забезпечення теоретичної і практичної підготовки здобувачів вищої освіти до виконання функціональних обов'язків науково-педагогічного працівника в закладах вищої освіти України самостійно та у складі команди (педагогічного колективу);
- створення умов, наближених до практичної професійної діяльності;
- наповнення освітнього процесу майбутніх педагогів інноваційними методами навчання;
- використання можливості самореалізації й самовдосконалення здобувачів освіти під час оволодіння фаховими знаннями.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК 07. Здатність до розуміння філософських засад педагогіки, системних зв'язків між педагогічними явищами і процесами, критичного аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; використання набутого особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань у вищій школі; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу; здатність діяти на засадах соціальної відповідальності і з дотриманням свідомої громадянської позиції.

ЗК 08. Розуміння сучасної методології освіти; уміння застосовувати методи наукового пізнання, методологічно та технологічно грамотно організовувати та реалізувати системний педагогічний процес у вищій школі, ефективно висвітлювати, поширювати знання щодо наукових педагогічних досліджень та інновацій.

ФК 07. Здатність готувати, планувати, організовувати власну науково-педагогічну діяльність; розуміти гносеологічні основи освітньої діяльності; адекватно застосовувати наукові методи для виконання завдань професійної підготовки здобувачів вищої освіти; використовувати існуючі, модифікувати та створювати педагогічні методи, технології; впроваджувати педагогічні інновації в освітній процес вищої школи, проводити викладацьку діяльність в межах спеціальності «Філологія».

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

Для успішного опанування навчальною дисципліною «Методологія педагогічного процесу у вищій школі» здобувачі вищої освіти повинні опанувати наступні дисципліни: «Філософія та наукова етика», «Академічне письмо та спілкування іноземною мовою» та «Інноваційно-дослідницька діяльність науковця».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання	Номери тем
1	Знати сучасну методологію освіти; методи наукового пізнання, існуючі педагогічні методи, технології; становлення та розвиток педагогічної теорії та практики в історії зарубіжної та вітчизняної педагогіки; зміст і розвиток педагогічних теорій, внесок видатних педагогів України та світу в педагогічну науку. Вміти здійснювати добір доцільних методів, засобів навчання, складати конспекти лекційних, семінарських (практичних, лабораторних) занять; здійснювати спроби проводити різні види занять з їх подальшим самоаналізом; використовувати сучасні форми, методи, засоби і технології організації освітньої діяльності здобувачів вищої освіти.	ПР07. Демонструвати здатність до застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін, ефективної організації та методичного забезпечення навчального процесу.	T1-8
2	Знати наукові методи для виконання завдань професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Вміти використовувати особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань у вищій школі.	ПР08. Проводити власні оригінальні й актуальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне та практичне значення, демонструвати здатність використовувати передові концептуальні та методологічні знання в галузі журналістики.	T1,2,7,8

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
1	Тема 1 Соціальні, економічні та етичні аспекти організації і планування освітнього процесу у ЗВО	2	1			8
2	Тема 2 Нормативно-правові засади освітнього процесу у вищій школі в Україні	2	1			8
3	Тема 3 Особливості організації та управління освітніми проектами	2	1			8
4	Тема 4 Науково-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО	2	1			8

5	Тема 5 Технології, методи та методики навчання у вищій школі	2	1			8
6	Тема 6 Форми та засоби організації навчального процесу у вищій школі	2	1			8
7	Тема 7 Творчість та професіоналізм викладача ЗВО	2	1			8
8	Тема 8 Інноваційна наукова діяльність як невід'ємна складова професійності викладача	2	1			10
Всього		16	8			66

Тематика практичних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1-2	Практичне заняття 1 «Особливості вищої освіти у країнах світу»	2	№ 1, 2
Тема 3-4	Практичне заняття 2 «Інновації у сфері освіти. Технології розробки та впровадження»	2	№ 1, 2, 3, 4
Тема 5-6	Практичне заняття 3 «Методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО України»	2	№ 1, 2, 3, 4 додаткова № 1
Тема 7-8	Практичне заняття 4 «Організація освітнього процесу у вищій школі: закордонний досвід та національні реалії»	2	№ 4, додаткова №2, 3, 4
Всього годин		8	

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1	Автономія університетів. Досягнення та сучасні проблеми. Позитивні та негативні фактори реалізації Болонського процесу в Україні. Конспект	8	№ 3, додаткова № 1
Тема 2	Інновації в освіті як вимога часу: аналітичний огляд	8	№ 3
Тема 3	Розроблення практичного / семінарського заняття до дисципліни професійного спрямування в одній із інноваційних технологій (за вибором здобувача)	8	№ 4, додаткова №4
Тема 4	Розробка лекційного заняття до дисципліни професійного спрямування в одній із інноваційних технологій (за вибором здобувача)	8	№ 1, 2, 3, 4
Тема 5	Проблеми стимулювання та контролю навчально-пізнавальної діяльності студентів: есе	8	№ 1, 2, 3, 4; додаткова №2
Тема 6	Студентоцентризований підхід у ЗВО: проблеми втілення. Аналіз трьох наукових статей за проблемою.	8	№ 1, 2, 3, 4; додаткова №4

Тема 7	Формування культури педагогічної праці викладача у процесі позааудиторної діяльності: есе	8	№ 1, 2; додаткова №3
Тема 8	Наукова діяльність як невід’ємна складова професійності викладача: підготувати виступ на науково-практичній конференції (за вибором здобувача)	10	№ 1, 2, 3, 4
Всього годин		66	-

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
		75-81
		64-74
Задовільно/Satisfactory		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Участь у дискусіях (4 теми по 2 бали)	26, 30, 34, 38 тиж-день	8
Підготовка та проведення фрагменту лекційного та фрагменту семінарського / практичного заняття (2 по 5 балів)	Протягом семестру	10
Оцінювання рівня виконання самостійних завдань (5 по 4 бали)	36 тиждень	20
Оцінювання індивідуального завдання (аналітичний огляд)	38 тиждень	22
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Участь у дискусіях	
Бали	Критерій
0 балів	Здобувач пасивний у дискусії або не дотримується правил дискутування
1 бал	Здобувач бере участь у дискусії, позиція і зауваження не завжди чітко аргументовані
2 бали	Здобувач – активний учасник дискусії, висловлює чітко аргументовану позицію, ставить уточнювальні питання з метою подальшого розвитку дискусії
Підготовка та проведення фрагменту лекційного та фрагменту семінарського / практичного заняття	
Бали	Критерій
0 балів	Здобувач не підготовлений / не може оперувати навчальним матеріалом / не дотримується методичних вимог до організації та проведення зазначених видів навчальної роботи
1-2 бали	Здобувач недостатньо чітко та упевнено організовує навчальний процес, правильно використовує прийоми і дії, але не володіє інноваційними методами, має уявлення про педагогічну етику
3-4 бали	Здобувач демонструє знання методики проведення лекційних та семінарських/практичних занять, однак володіння обраною інноваційною технологією неповне, в організації роботи студентів допускає недоліки, демонструє прагнення до саморозвитку
5 балів	Здобувач володіє інноваційною технологією, яку обрав для демонстрації, у повному обсязі, виявляє глибоке розуміння матеріалу, вміло організовує взаємодію студентів, показує високий рівень педагогічної етики
Оцінювання рівня виконання самостійних завдань (есе / конспект / аналіз / виступ)	
Бали	Критерій
0-1 бал	Завдання не виконано / виконано поверхово, аналіз питання або відсутній або має фрагментарний характер, характеризується початковими уявленнями про поставлені проблемні питання. Власка думка відсутня.
2 бали	При розгляді проблемного питання відтворений основний навчальний матеріал, представлені загальні думки, власна точка зору відсутня.
3 бали	При розгляді проблемних питань визначені істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, поясненні основні закономірності, змістовно теоретично проаналізовані питання та визначені ситуації, зроблені відповідні висновки. В цілому робота структурована, логічна, обґрунтована, але відсутня власна точка зору на порушені питання.
4 бали	При розгляді проблемних питань можна побачити глибокі, міцні, системні знання матеріалу; застосований творчий підхід до розгляду проблемних питань, наведений аналіз різноманітних ситуацій, в межах яких вони виникають. Представлена власна точка зору, висвітлений власний досвід та особиста позиція.
Оцінювання індивідуального завдання (аналітичний огляд)	
Бали	Критерій
0 балів	Робота відсутня / Значна кількість граматичних та лексичних помилок; відсутність структури; відсутня аргументація; відсутній зв'язок між розглянутими аспектами теми.
1-6 балів	Недостатньо розвинута тема та відсутня структурованість викладу думок; аргументація неповна, повторюється або містить необґрунтовані твердження; наявні грубі граматичні помилки. Є теза, проте в процесі її розкриття автор відійшов від теми; є розуміння проблеми та аргументована позиція, але потребує додат-

	кових аргументів та обґрунтувань; є використання прикладів, але не усі вони стосуються відповідних аргументів; є граматичні та стилістичні помилки.
7-11 балів	Робота у цілому відповідає вимогам, але містить суттєві недоліки в логіці або структуризації; аргументація загальна, не усі аргументи підкріплені прикладами. Висновки відсутні або не стосуються змісту.
12-17 балів	Робота відповідає вимогам, але може містити незначні недоліки в логіці або структуризації; аргументація розвинута, але може бути менше вмотивована; застосовані приклади, ілюстрації, або досвід, але не переконливі; здатність критичного мислення та аналізу присутня, але не розвинена; відповідь на поставлене запитання є. Висновки відсутні / поверхові. Наявні негрубі мовленнєві помилки.
18-22 бали	Чітко сформульована теза, логіка викладу думки дотримана протягом усього твору; глибоке розуміння проблеми, наявні аргументи та їх обґрунтування; різноманітні приклади; оригінальне мислення; грамотне оформлення та використання мовленнєвих засобів. Можуть бути допущені негрубі граматичні помилки / висновки недостатньо конкретні / не висловлена власна оцінка з порушеної проблеми.

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання:

- Самонавчання (опанування завдань для самостійної роботи у результаті аналізу та переосмислення рекомендованої навчальної та наукової літератури).
- Інтерактивне навчання (дискусії, «рівний-рівному», сторі-тейлс, світове кафе).
- Словесні методи (лекції, пояснення)
- Наочні методи (демонстрація, показ, спостереження).
- Практичні методи (виконання практичних робіт та конкретних завдань).

Інструменти та обладнання:

Проектор Epson EB-X 92 (2016 р.) з проєкційним екраном, Інтерактивна дошка Intech SR94101D (2020 р.), ноутбук HP 2HG, 2BES 250 6,6 15,6 FHD AG (2019 р.); ілюстрації, таблиці, схеми; навчальні відеоролики

Програмне забезпечення:

Microsoft Office365 (Teams, Word, PowerPoint, Forms), Zoom, Google Classroom; YouTube

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. Дніпро, 2014. 416 с.
2. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 016 – «Спеціальна освіта» / укл. : Лілія Нічуговська, Анастасія Криворотько. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 67 с.
4. Савченко В.Г., Андрюшина Л.Л. Традиційні та інноваційні педагогічні технології у вищій школі: Навчальний посібник для здобувачів II і III ступенів вищої освіти. Дніпро: «Візіон». 2019. 83 с.

Додаткова:

1. Ірина Маркіна, Лілія Нічуговська, Наталія Карапузова, Генріх Казарян, Алла Дедушно «Structural and Function Model of Formation of an Inclusive Education Management System: World Experience». International Journal of International, Creativity and change Volume 11, Issue 5, 2020.
2. Нічуговська Л.І. Стратегія і менеджмент професійної мобільності майбутніх педагогів у процесі магістерської підготовки. Імідж сучасного педагога: Всеукраїнський науково-практичний освітньо-популярний журнал. Вип. 1(170). Полтава. 2017.
3. Нічуговська Л.І. Професійна рефлексія як чинник розвитку творчого потенціалу викладача вищого навчального закладу. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка», 2017. Вип. 3 (5).
4. Нічуговська Л.І. Структурно-функціональна модель формування життєтворчої компетентності здобувача освіти. Науковий журнал «Молодий вчений», №8, 1 (84,1) серпень 2020. С. 69-73.

8. Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського www.nbuv.gov.ua
2. Електронна бібліотека НПУ імені М. П. Драгоманова. URL: www.npu.edu.ua
3. Закони України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір https://minjust.gov.ua/m/str_37188
5. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. URL: <http://tyachiv.osv.org.ua/nacionalna-doktrina-rozvitku-osviti-14-19-44-26-09-2018/>
6. Репозиторій ДНУ ім. Олеся Гончара. URL: <http://repository.dnu.dp.ua:1100/>
7. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи: зб. наук. праць / [упорядник Ю.І. Колісник-Гуменюк]. Київ–Львів–Бережани–Гомель. URL: http://npucenter.lviv.ua/wp-content/uploads/2019/08/Zbirnyk_LNNCPO-4-1.pdf